

Sygn. akt **II AKa 96/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Olszewski (spr.)
Sędziowie:	SA Janusz Jaromin SA Andrzej Wiśniewski
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Kaczmarek

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Koszalinie Zuzanny Ostrowskiej

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2018 r. sprawy

P. H.

oskarżonego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i inne

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 14 lutego 2018 r., sygn. akt II K 60/17

I. zmienia pkt. I wyroku w ten sposób, że stosując art. 60 § 1, § 2 pkt. 1 i § 6 pkt. 2 k.k. obniża orzeczoną wobec P. H. karę pozbawienia wolności do 6 (sześciu) lat;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze i wymierza mu 600 (sześćset) złotych opłaty za obie instancje.

Andrzej Wiśniewski Andrzej Olszewski Janusz Jaromin

Sygn. akt II AKa 96/18

UZASADNIENIE

P. H. został oskarżony o to, że:

w nocy z 5 na 6 listopada 2016 roku w T., powiatu (...), województwa (...), działając z zamiarem bezpośrednim pozbawieniem życia S. B. (1), używając noża zadał mu tym nożem dwa uderzenia w klatkę piersiową powodując rany: kłutą penetrującą do klatki piersiowej po prawej stronie oraz ranę penetrującą do jamy brzusznej, skutkujące obrażeniami ciała w postaci uszkodzenia wątroby, śledziony oraz przedniej ściany żołądka, stanowiące chorobę realnie

zagrożającą życiu , lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na udzielenie pokrzywdzonemu pomocy medycznej, której brak mógłby zakończyć się zgonem pokrzywdzonego,

tj. o czyn z art. 13§1 kk w zw. z art. 148§1 kk, art. 156§1 pkt 2 kk przy zast. art. 11§2 kk.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 14 lutego 2018r., P. H. uznano za winnego tego, że:

w nocy z 5 na 6 listopada 2016 roku w T., działając z zamiarem ewentualnym pozbawieniem życia S. B. (1), zadał mu dwa ciosy nożem powodując ranę kłutą penetrującą do klatki piersiowej po prawej stronie skutkującą odmą opłucnową oraz ranę kłutą w okolicy lewego podżebrza penetrującą do jamy brzusznej skutkującą obrażeniami ciała w postaci uszkodzenia wątroby, przedniej ściany żołądka oraz śledziony z koniecznością jej usunięcia, jak też wstrząsem krwotocznym, co stanowiło chorobę realnie zagrożającą życiu, lecz do śmierci pokrzywdzonego nie doszło z uwagi na udzielenie mu pomocy medycznej,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 13§1 kk w zw. z art. 148§1 kk w zb. z art. 156§1 pkt 2 kk przy zast. art. 11§2 kk (w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej Ustawą z dnia 23 marca 2017 roku o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego) w zw. z art. 4§1 kk i za ten czyn, na podstawie art. 14§1 kk w zw. z art. 148§1 kk przy zast. art. 11§3 kk, skazano go na ***karę 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności.***

Na podstawie art. 46§1 kk orzeczono od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego S. B. (1) kwotę 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Na podstawie art. 63§1 k.k., na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności, zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 6 listopada 2016 roku godz. 01.30, a nadto zwolniono go od ponoszenia kosztów sądowych.

Powyższy wyrok zaskarżył obrońca oskarżonego. Wyrokowi zarzucił:

„1) na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k., art. 4 k.p.k., oraz art. 410 k.p.k. i art. 366 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k. polegającą na całkowicie dowolnym przyjęciu, że niewiarygodne są wyjaśnienia oskarżonego w tej części w jakiej wskazuje on, że użył noża odruchowo i w obronie oraz obawie przed zachowaniem S. B. (1), który szybkim krokiem zbliżał się do P. H. z zamiarem zaatakowania go, w sytuacji gdy w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie bark jest dowodów wykluczających taką wersję wydarzeń, a konsekwentne, wewnątrznie spójne i logiczne wyjaśnienia oskarżonego, co do wskazanych okoliczności, jawią się jako w pełni realne, a przez to także wiarygodne i znajdują potwierdzenie w świetle okoliczności ujawnionych w sprawie w szczególności w opiniach biegłej psycholog i we wcześniejszym agresywnym zachowaniu się nietrzeźwego pokrzywdzonego wobec oskarżonego, jego przewadze fizycznej i psychicznej, tj. dokonaniu przez Sąd pierwszej instancji oceny materiału dowodowego wbrew zasadom prawidłowego rozumowania, wbrew wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego, wydaniu wyroku z nieuwzględnieniem całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej i nieuwzględnieniu okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego, a także procedowaniu wbrew naczelnej zasadzie procesowej wyrażanej w art. 5 § 2 k.p.k., albowiem jeżeli Sąd meriti miał w odnośnie tej części wyjaśnień wątpliwości, to wobec tego, że nie sposób tych wątpliwości usunąć, winny one zostać rozstrzygnięte na korzyść oskarżonego; w konsekwencji takie procedowanie Sądu pierwszej instancji doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych, i błędnego uznania, że oskarżony działał z zamiarem pozbawienia życia S. B. (1), podczas gdy działał w rzeczywistości warunkach obrony koniecznej przekraczając jednak jej granice, a w każdym razie nie sposób przypisać mu zamiaru pozbawienia życia pokrzywdzonego;

2) na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k., art. 4 k.p.k., oraz art. 410 k.p.k., art. 366 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k. polegającą na przyjęciu wbrew zasadom doświadczenia życiowego, wskazaniom wiedzy oraz logicznego rozumowania w wyniku

niewzględnienia całości materiału dowodowego i uwzględnienia okoliczności jedynie na niekorzyść oskarżonego, domniemania że P. H. działał z zamiarem zabójstwa S. B. (1), podczas gdy w świetle dyrektyw określonych w art. 7 k.p.k. i przy uwzględnieniu okoliczności działających na korzyść oskarżonego takich jak:

- użycie noża odruchowo i w ostateczności, w sytuacji kiedy narzędzie to mogło być już użyte wcześniej podczas pierwszego fizycznego zwarcia oskarżonego z pokrzywdzonym,
- niezastosowanie dużej siły w trakcie używania noża, a w jednym przypadku zastosowanie wręcz słabej siły, co skutkowało uszkodzeniem ciała kwalifikowanym jedynie z art. 157 § 1 k.k.,
- zaprzestanie używania noża w sytuacji w której, gdyby oskarżony działał z zamiarem pozbawienia życia pokrzywdzonego, nic nie stało na przeszkodzie, aby nadal kontynuował działania zmierzające do tego domniemanego przez Sad meriti celu,
- brak świadomości oskarżonego co do rozległości obrażeń i charakteru ran oraz działanie w stanie silnego wzburzenia,
- brak możliwości ustalenia czy obrażenia ciała pokrzywdzonego powstały w wyniku uderzeń zamierzonych przez oskarżonego, czy też niezamierzonych, niecelowanych i przypadkowych,
- właściwości osobiste oskarżonego w tym jego osobowość i jego wcześniejsze dobre relacje z pokrzywdzonym,

brak jest obiektywnych podstaw do takiego ustalenia, a co najmniej istnieją niedające się usunąć wątpliwości odnośnie charakteru strony podmiotowej podmiotowej i zgodnie z naczelną zasadą procesową wyrażoną w art. 5 § 2 k.p.k. winny one zostać rozstrzygnięte na korzyść oskarżonego i prowadzić do uznania, że swoim zachowaniem wypełnił znamiona czynu kwalifikowanego tylko z art. 156 § 1 pkt 2 k.p.k.;

z najdalej posuniętej ostrożności procesowej zarzucam także:

3) na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na błędnym uznaniu, że orzeczenie wobec P. H. kary poniżej dolnego ustawowego zagrożenia przewidzianego w art. 148 § 1 k.p.k. byłaby rażąco łagodna i kłóciłaby się z zasadami prewencji szczególnej i ogólnej, podczas gdy w niniejszej sprawie materializowały się, aż dwie przesłanki od których ustawodawca warunkuje możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary, albowiem oskarżony jest młodociany, a pokrzywdzony pojednał się z P. H. i mu przebaczył, które przy uwzględnieniu innych okoliczności m.in. takich jak właściwości i warunki osobiste oskarżonego w tym przede wszystkim niedojrzała osobowość oskarżonego i jego rozwój emocjonalny w przedziale 13-14 lat, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa w tym niekaralność, niewystąpienie skutku w postaci śmierci pokrzywdzonego i jego szybki powrót do zdrowia, a także niewłaściwe agresywne zachowanie się nietrzeźwego pokrzywdzonego tuż przed czynem, przekonują, że kara wymierzona poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia byłaby odpowiednia do stopnia winy i spełniałaby zarówno cele zapobiegawcze jak też wychowawcze, które ma osiągnąć wobec oskarżonego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa;

4) na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 4 k.p.k. rażąco niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary 8 lat pozbawienia wolności, w konsekwencji niezastosowania instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary, w sytuacji gdy w sprawie zaistniały, aż dwie przesłanki, które pozwalały karę wobec P. H. nadzwyczajnie złagodzić, tj. fakt że oskarżony jest młodociany, oraz to, że pokrzywdzony pojednał się z oskarżonym i mu przebaczył, co powoduje, że nawet najniższa wymierzona oskarżonemu kara przewidziana za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. jest rażąco surowa i jej dolegliwość przekracza stopień winy.”

Podnosząc takie zarzuty, skarżący wniósł o:

„zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie oskarżonego P. H.

winnym tego, że w nocy z 5 na 6 listopada 2016 r. w T. działając w obronie koniecznej w celu odparcia bezpośredniego bezprawnego zamachu na swoje zdrowie, ze strony S. B. (1), używając noża przekroczył granice obrony koniecznej stosując sposób i narzędzie niewspółmierne do niebezpieczeństwa zamachu i

spowodował u S. B. (1) ranę kłutą penetrującą do klatki piersiowej po prawej stronie skutkującą odmą opłucnową oraz ranę kłutą w okolicy lewego podżebrza penetrującą do jamy brzusznej skutkującą obrażeniami ciała w postaci uszkodzenia wątroby, przedniej ściany żołądka oraz śledziony z koniecznością jej usunięcia, jak też wstrząsem krwotocznym, co stanowiło chorobę realnie zagrażającą życiu, tj. czynu kwalifikowanego z art. 156 § 1 pkt 3 k.k. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej Ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy przyjęciu art. 25 § 2 k.k. i wymierzenie oskarżonemu za ten czyn, kary roku pozbawienia wolności oraz pozostawienie niezmienionych pozostałych rozstrzygnięć zawartych w pkt 2., 3. i 4. wyroku Sądu pierwszej instancji;

Z ostrożności procesowej gdyby Sąd odwoławczy nie podzielił stanowiska obrony

odnośnie działania w ramach obrony koniecznej wnosząc o uznanie oskarżonego

winnym czynu z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w brzmieniu sprzed zmiany wprowadzonej

Ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy o

postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy - Kodeks postępowania karnego w

zw. z art. 4 § 1 k.k. i wymierzenie oskarżonemu za ten czyn, kary roku pozbawienia

wolności oraz pozostawienie pozostałych rozstrzygnięć zawartych w pkt 2, 3 i 4. Sądu

pierwszej instancji bez zmian;

Z najdalej posuniętej ostrożności procesowej mając na uwadze zarzut sformułowane w punkcie 4. i 5. tej apelacji, gdyby Sąd odwoławczy utrzymał opis i kwalifikację prawną czynu zawarte w wyroku Sądu pierwszej instancji, wnosząc o nadzwyczajne złagodzenie kary poprzez wymierzenie kary 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności przy zastosowaniu art. 60 § 6 pkt 2 k.k. w zw. z art. 60 § 1 k.k. oraz art. 60 § 2 k.k. pkt 1 k.k., tj. z uwagi na fakt, że oskarżony jest młodociany oraz z uwagi na to, że nawet najniższa kara przewidziana za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. byłaby niewspółmiernie surowa, a pokrzywdzony pojednał się ze sprawcą oraz mu przebaczył i pozostawienia niezmienionych pozostałych rozstrzygnięć Sądu pierwszej instancji.”

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja w pewnej, niewielkiej części, zasługiwała na uwzględnienie.

W zarzutach opisanych w pkt. 1 i 2 apelacji, skarżący opisuje obrazę konkretnych przepisów postępowania. M.in. przywołuje art. 410 k.p.k. opisujący, iż podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Jednak sam postępuje w sposób wybiórczy i powołuje się na niepełne i nielogiczne wyjaśnienia oskarżonego.

Należy podkreślić, że sąd rozstrzygający ocenił **wszystkie** zgromadzone w sprawie dowody, w tym zarówno wyjaśnienia oskarżonego, jak i zeznania świadków. To właśnie zeznania I., K., S. i J. B. oraz S. S. (2) i M. J. pozwoliły na ustalenie przebiegu zdarzenia w mieszkaniu pokrzywdzonego w nocy z 5/6 listopada 2016r. Skarżący nie kwestionuje

zeznań w/w osób, nie wskazuje na ewentualne rozbieżności. Powołuje się natomiast na wyjaśnienia oskarżonego, które są sprzeczne z tymi zeznaniami, a także nielogiczne.

Nie sposób ocenić inaczej, konsekwentną i udaną próbę zaopatrzenia się w nóż kuchenny, o długim ostrzu przez P. H., niż przewidywanie przez oskarżonego dalszego konfliktu z pokrzywdzonym i swoiste zabezpieczenie się przed nim.

Nielogiczne jest twierdzenie obrońcy, że oskarżony się bał pokrzywdzonego, który był starszy i miał mieć przewagę fizyczną skoro, jak wynika z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego, to oskarżony **pierwszy** uderzył S. B. (1) pięścią w twarz. Gdyby oskarżony obawiał się pokrzywdzonego, to poprzestałby na agresji słownej, a nie dążył do rękoczynów.

Nieprawidłową jest też teza, że oskarżony działał w ramach obrony koniecznej. Gdy S. B. (1) został uderzony przez P. H., wepchnął oskarżonego do pokoju, przewrócił i uzyskał nad nim przewagę. W tym momencie pokrzywdzony został odciągnięty przez żonę i córkę, i wyprowadzony z pokoju. Gdyby oskarżony się go bał, to pozostałby w pokoju swojej narzeczonej. Ale P. H. ruszył za pokrzywdzonym i zniemacka zadał mu dwa ciosy nożem. Tym samym, jego działanie było zamierzone i zmierzało do „odegrania się” na pokrzywdzonym.

Wszystko to dostrzegł Sąd Okręgowy i w sposób właściwy ocenił. Słusznie też nie uwzględnił części wyjaśnień oskarżonego jako sprzecznych z innymi, układającymi się w logiczną całość dowodami (por. strony 4-7 uzasadnienia).

Konsekwencją takiej oceny Sądu Apelacyjnego jest uznanie, że także zarzut „błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia” (pkt. 3 apelacji) – jest chybiony. Choć sąd rozstrzygający nie przyjął, że w chwili ukrycia noża w tylnej kieszeni spodni oskarżony planował jego konkretne użycie, to jednak nie budzi wątpliwości, że z zamiarem użycia noża P. H. wystąpił w chwili wejścia do przedpokoju, za pokrzywdzonym. Zadał, niczego nie spodziewającemu się pokrzywdzonemu uderzenia tak szybko, że ten nawet początkowo nie wiedział ile tych ciosów było (dwa czy trzy). Po czym oskarżony natychmiast oddalił się i jednocześnie pozbył się noża. Wbrew twierdzeniom obrońcy, w/w ustalenia faktyczne mają pełne odzwierciedlenie w przeprowadzonych dowodach i nie sposób ich podważyć.

Również rozważania Sądu Okręgowego na temat celu działania oskarżonego i przypisanego mu działania w zamiarze ewentualnym zabójstwa – zasługują na aprobatę Sądu Odwoławczego. Rozważania sądu pierwszej instancji na ten temat, zamieszczone na stronach 12-17 pisemnego uzasadnienia, wraz z przytoczonym tam orzecnictwem Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, są wręcz wzorcowe. I nie sposób je w jakikolwiek sposób uzupełnić. Dlatego, Sąd Apelacyjny w pełni je akceptując – do nich w całości się odwołuje.

Powyższe odnosi się też do przypisanej, i odpowiednio uzasadnionej, kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu.

Dlatego, w wyżej opisanym zakresie, apelacja obrońcy nie zasługiwała na uwzględnienie.

Jednak, Sąd Apelacyjny uznał, że nawet najniższa kara, orzeczona wobec P. H. w ramach podstawowego zagrożenia (od 8 lat pozbawienia wolności), jest rażąco surowa. Sąd Okręgowy uwzględnił okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego. Jednak bardziej uwypuklił te niekorzystne. Zdaniem Sądu Apelacyjnego należało jednak uwzględnić, że to pokrzywdzony był osobą starszą, z doświadczeniem życiowym. A więc winien on nie dążyć do zaostrzenia konfliktu. Działanie oskarżonego nie było też wcześniej zaplanowane. Wreszcie, istotne znaczenie ma to, iż doszło do pojednania po zdarzeniu pomiędzy oskarżonym, a pokrzywdzonym. Uwzględniając powyższe, a także wiek oskarżonego, Sąd Apelacyjny uznał, że zachodzą podstawy do nadzwyczajnego złagodzenia kary, a w konsekwencji do obniżenia orzeczonej kary pozbawienia wolności do sześciu lat. Taka kara też uwzględnia w sposób odpowiedni konieczność jej społecznego oddziaływania.

I w tym zakresie, apelacja obrońcy okazała się częściowo uzasadniona.

O wydatkach za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 634 w zw. z art. 627 k.p.k., a opłacie na podstawie art. 10 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r., poz. 223 z późniejszymi zmianami).

Andrzej Wiśniewski Andrzej Olszewski Janusz Jaromin